

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»

№ 2 від 25.03.2026

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»

№ 19 від 26.03.2026

**Освітня програма підвищення кваліфікації
педагогічних працівників закладів освіти**

**«КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ МОДЕРНІЗАЦІЇ МОВНО-
ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ: НОВОВВЕДЕННЯ ТА
ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ»**

**« CONCEPTUAL FOUNDATIONS FOR THE MODERNISATION
OF LANGUAGE AND LITERATURE EDUCATION:
INNOVATIONS AND APPROACHES TO IMPLEMENTATION»**

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання
кафедри сучасних методик навчання
№ 3 від 22.03.2026

Харків – 2026

Розробник: Комунальний вищий навчальний заклад «Харківська академія неперервної освіти» (Румянцева-Лахтіна О.О., д. філос., доцент кафедри сучасних методик навчання).

Напрямок підвищення кваліфікації: концептуальні засади мовно-літературної освітньої галузі, сучасні підходи до реалізації інтегрованого підходу й оцінювання в Новій українській школі.

Розроблено на основі типової програми: наказу МОНУ від 20 серпня 2025 р. № 1163 «Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025-2030 роки».

Термін дії програми: з 01.05.2026 до 31.12.2030 року.

Рецензент(и):

Герасіменко Наталія, викладач кафедри сучасних методик навчання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

Ткач Поліна, доцент кафедри сучасних методик навчання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», кандидат філологічних наук, доцент.

© Харківська академія неперервної освіти
Румянцева-Лахтіна О.О.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Актуальність освітньої програми *«Концептуальні засади модернізації мовно-літературної освітньої галузі: нововведення та шляхи реалізації»* полягає в необхідності підготовки вчителів української мови і літератури та зарубіжної літератури до роботи за новим Державним стандартом базової середньої освіти в контексті модернізації мовно-літературної освітньої галузі та вимог законодавства, зокрема законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Сучасний учитель-словесник має знати й уміти впроваджувати в освітній процес концептуальні засади мовно-літературної освітньої галузі, бути готовим до гнучкої адаптації освітніх практик відповідно до запитів учнів і суспільства, розуміти нові підходи до оцінювання й уміти добирати або створювати матеріали для діагностувальних або підсумкових робіт.

Освітню програму розроблено на основі наказу МОНУ від 20 серпня 2025 р. № 1163 «Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025-2030 роки» й укладено з урахуванням положень: Закону України «Про освіту»; Закону України «Про повну загальну середню освіту»; Закону України «Про авторське право і суміжні права»; Закону України «Про захист персональних даних»; Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р; Концепції розвитку цифрових компетентностей, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р; наказу Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225 «Про затвердження професійного стандарту "Вчитель закладу загальної середньої освіти"»; Положення про дистанційне навчання, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.4.2013 за № 703/23235 (зі змінами); Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 №1115, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.09.2020 за №941/35224 (зі змінами); Положення про електронні освітні ресурси, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 01.10.2012 № 1060, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05.10.2012 за № 1695/22007 (зі змінами), інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектору розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів.

Освітня програма покликана формувати професійні компетентності педагогів, поєднує теоретичний та практичний підходи до розвитку професійної

компетентності щодо імплементації концептуальних засад мовно-літературної галузі в освітній процес.

Цільова група: учителі / викладачі української мови та літератури, зарубіжної літератури закладів освіти.

Обсяг (тривалість): 36 годин / 1,2 кредита ЄКТС:

- лекції – 12 год (33%);
- практико орієнтовані види роботи – 18 год (50%);
- самостійна робота – 5 год (14%);
- контрольні заходи – 1 год (3%).

Особливості реалізації програми:

Тривалість програми – інтенсивна (до 1 місяця).

Зміст Програми відповідає потребам педагогічних працівників, які викладають предмети мовно-літературної освітньої галузі (українська мова і література, зарубіжна література). В основу Програми покладено зміст наказу МОНУ від 20 серпня 2025 р. № 1163 «Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025-2030 роки».

Науково-педагогічні та педагогічні працівники Харківської академії неперервної освіти можуть реалізовувати Програму повністю або частково (із можливістю змін до 30% змісту за умови дотримання державних вимог до підвищення кваліфікації педагогічних працівників). До викладання за програмою залучаються фахівці, які пройшли попередню підготовку з питань впровадження Державного стандарту базової середньої освіти і є тренерами-педагогами НУШ.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток учителів / викладачів української мови та літератури, зарубіжної літератури закладів освіти стосовно впровадження концептуальних засад мовно-літературної галузі під час організації освітнього процесу на уроках української мови та літератури, зарубіжної літератури в умовах запровадження ідей НУШ і нового Державного стандарту базової середньої освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

- поглибити й розширити знання вчителів / викладачів мовно-літературної освітньої галузі щодо професійної діяльності в умовах впровадження державних стандартів освіти та концептуальних засад мовно-літературної освітньої галузі;
- розвивати здатність добирати й використовувати сучасні й ефективні методики й технології моделювання сучасного уроку мови та літератури на основі компетентнісного підходу, стратегій медіаграмотності та STEM-

технологій; удосконалити фахову майстерність щодо навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти;

- сформувати здатність здійснювати формувальне й підсумкове оцінювання; розвивати й удосконалити вміння створювати інструменти сучасного оцінювання, зокрема й засобами цифрових сервісів для створення комплексних підсумкових робіт (КПР).

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- А2. Предметно-методична;
- Г3. Оцінювально-аналітична.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За результатами навчання слухачі:

- поглиблять знання стосовно впровадження концептуальних засад мовно-літературної галузі для формування ключових компетентностей учнів на уроках філологічного циклу та розвинуть уміння використовувати інтерактивний поступ Державного стандарту;
- розвинуть фахову майстерність: моделювати уроки на основі модельних програм, упроваджувати уроки з елементами STEM, медіаграмотності та стратегіями розвитку читацької грамотності;
- сформулюють здатність здійснювати формувальне й підсумкове оцінювання та відпрацюють уміння створювати власні дидактичні матеріали для формувального оцінювання й підсумкових робіт.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації

Оцінювання результатів навчання здійснюється на основі формувального й підсумкового оцінювання і спрямоване на визначення рівня сформованості предметно-методичної (А2) й оцінювально-аналітичної (Г3) компетентностей.

Форми оцінювання:

Із формами оцінювання та вимогами до підсумкових заходів слухачів знайомлять на настановному занятті.

1. Формувальне оцінювання (у процесі навчання):

- виконання практичних завдань під час занять;
- аналіз і вдосконалення створених слухачами освітніх продуктів;
- самооцінювання та взаємооцінювання.

2. Підсумкове оцінювання (комплексне):

- *підсумкове тестування* – складається з 12 питань і здійснюється наприкінці навчання у вигляді тестування за всіма темами освітньої програми, що дозволяє оцінити рівень засвоєння знань, умінь і компетентностей слухачів. Пропонуються завдання з вибором однієї відповіді. До кожного із завдань наведено чотири або п'ять варіантів відповідей, із яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо слухач / слухачка вибрав/-ла і позначив/-ла правильну відповідь (кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал). Підсумкове тестування зараховується у разі, якщо слухач надав 8 (70%) правильних відповідей і більше;

- *самостійна робота* – надається викладачами й виконується слухачами самостійно. Оцінюється викладачами й слухачами під час інтерактивних лекційних занять (формувальне оцінювання).

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: свідоцтво про підвищення кваліфікації.

Вартість:

- для педагогічних працівників всіх категорій та керівників закладів освіти, що фінансуються з місцевих бюджетів Харківської області, навчання здійснюється безкоштовно;

- для працівників закладів освіти державної та приватної форм власності, працівників закладів інших, крім освіти, галузей, та інших регіонів – платна послуга, вартість якої визначена «Переліком освітніх послуг КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», що розміщений на сайті Академії (<http://edu-post-diploma.kharkov.ua/>).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено інтерактивні лекційні заняття.

Особливістю практичних занять є виконання завдань із розроблення навчального контенту (дидактичного наповнення уроків) за допомогою розв'язання професійних кейсів.

Самостійна робота передбачає індивідуальну роботу з опрацювання нормативних / методичних матеріалів чи виконання інших видів діяльності відповідно до змісту програми.

Підсумковими заходами є самооцінювання слухачами виконаних практичних завдань і самостійної роботи, що сприятиме аналізу засвоєння матеріалу й формуванню навичок систематизації та аналізу отриманих знань.

Зміст програми складається з 4 модулів та 14 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 12 питань (1 бал за кожную правильну відповідь, таж – 12 балів). Прохідний бал – 8 балів – не менше, ніж 70% від максимальної кількості балів. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують свідоцтво.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 36 год, з них: 12 год – лекційні заняття, 18 год – практична робота, 5 год – самостійна робота; контрольні заходи – 1 год.

№ з/п	Зміст	К-сть годин				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота	контрольні заходи	Усього
	МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
1.1	Законодавчі аспекти професійної діяльності педагога	1	1			2
1.2	Умови формування успішного випускника	2				2
1.3	Компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі: загальний огляд та практичне застосування Державного стандарту	1	1			2
	Разом за модулем	4	2			6
	МОДУЛЬ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ					
2.1	Стратегічні вектори розвитку філологічної освіти: як учителю-словеснику впоратися з викликами сучасності	1	1	1		3
2.2	Навігатор освітнього простору мовно-літературної освітньої галузі: як обирати програми та підручники, що працюватимуть на результат	1	1			2
2.3	Дизайн освітньої траєкторії: моделюємо уроки мови і літератури за новими стандартами й модельними програмами		2			2
2.4	Медіаграмотність на уроках мови та літератури: створюємо цікавий контент	1	1			2
2.5	Формування навичок читання з розумінням на уроках мовно-літературної освітньої галузі: стратегії свідомого сприйняття тексту	1	1			2
2.6	Практичний STEM: як інтегроване навчання розвиває навички майбутнього на уроках мовно-літературної галузі	1	1	1		3
2.7	Креативне мислення: реалізуємо компетентнісний підхід НУШ в освітню практику	1	1			2
2.8	Формування інформаційно-комунікаційної компетентності учнів на уроках української мови та літератури засобами цифрових технологій	1	1			2
	Разом за модулем	6	10	2		18
	МОДУЛЬ 3. ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЛУЗІ					

№ з/п	Зміст	К-сть годин				Усього
		лекції	практичні заняття	самостійна робота	контрольні заходи	
3.1	Трансформація оцінювання в НУШ: від оцінки до цінностей	1	1			2
3.2	Оцінювання в НУШ: як здійснювати оцінювання групи результатів «Усно взаємодіє»		2	2		4
3.3	Цифрові інструменти оцінювання: створення КПП на платформі Classtime		2	1		3
	Разом за модулем	1	5	3		9
	МОДУЛЬ 4. ДІАГНОСТИКО-РЕФЛЕКСИВНИЙ					
4.1	Настановне заняття. Вхідне опитування		1			1
4.2	Сесія самоаналізу «Нові підходи – новий учитель: як змінюється моя роль у мовно-літературній освітній галузі»		1			1
	Разом за модулем		2			2
	Підсумкові заходи: - підсумкове тестування				1	1
	Разом за модулями	12	18	5	1	36
	Усього	36				

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 1.1. Законодавчі аспекти професійної діяльності педагога

Правова компетентність педагога як система правових знань, переконань, навичок у професійно-педагогічній діяльності. Специфіка ієрархії законодавства України. Законодавчі акти, що закріплюють право на освіту та регулюють суспільні відносини в галузі освіти.

Ознайомлення з головними статтями Законів України: «Про освіту» (зі змінами), «Про повну загальну середню освіту» (зі змінами): права і обов'язки учасників освітнього процесу (керівника, здобувачів освіти, педагогічних працівників, батьків). Деякі питання організації дистанційного навчання у закладі освіти. Нормативно-правові акти, що закріплюють питання дистанційного навчання у закладі загальної середньої освіти. Огляд нових нормативно-правових актів. Корисні Інтернет-ресурси для вчителів.

Практична робота. Аналіз прав та обов'язків учня, вчителя, батьків, керівника закладу. Створення інфографіки / ментальної карти «Баланс прав і обов'язків учасників освітнього процесу».

Тема 1.2. Умови формування успішного випускника

Сутність основоположних засад сучасної освіти, їхнє значення у щоденній роботі вчителя: навчитися жити разом, навчитися здобувати знання, навчитися працювати, навчитися жити. Шляхи реалізації в практичній діяльності вчителя зазначених основоположних засад освіти.

Вплив трансформації загальної середньої освіти на основі державної Концепції «Нова українська школа» (НУШ) на професійний розвиток сучасного українського вчителя: необхідність постійного вдосконалення, набуття нових компетентностей та зміни підходів в освітній діяльності. Нові соціальні та психологічні виклики для педагогів в умовах війни – нові компетентності.

Основні напрями впливу НУШ на професійний розвиток педагога: прийняття та опанування сутності реформи; комплексні зміни у змісті та методах навчання; необхідність неперервного професійного розвитку протягом життя.

Тема 1.3. Компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі: загальний огляд та практичне застосування Державного стандарту

Компетентнісний потенціал мовно-літературної галузі та його реалізація через Державний стандарт базової середньої освіти. Структура Державного стандарту базової середньої освіти. Ціннісні орієнтири базової середньої освіти. Мовно-літературна освітня галузь, мета та компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі, що забезпечує формування ключових компетентностей. Загальні результати навчання. Конкретні результати навчання. Орієнтири для оцінювання. Забезпечення наступності в базовій середній освіті. Міжпредметна й міжгалузева інтеграція.

Практичний блок. Робота з інтерактивним Державним стандартом базової середньої освіти: <https://educationforlife.mon.gov.ua/interaktyvnyi-postup/>

МОДУЛЬ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Тема 2.1. Стратегічні вектори розвитку філологічної освіти: як учителю-словеснику впоратися з викликами сучасності

Сучасні виклики для вчителя мовно-літературної галузі. Перевантаженість програм. Освітні втрати. Традиційні методи навчання. Розвиток галузі має відбуватися за напрямками: створення практико орієнтованих завдань з мови та літератури, що допомагають розв'язувати конфлікти, вести дискусії та впевнено висловлюватися; формування національної ідентичності: вивчення мови та літератури як маркер національної належності та громадянської стійкості; глобальний контекст: виховання поваги до культурного розмаїття та готовності до міжкультурного діалогу (окрім діалогу зі країною-агресором); робота з різними видами текстів: окрім художніх творів, необхідність включення в уроки роботи з медіатекстами, подкастами, радіоефірами та записами живої мови.

Практикум. Створення компетентісно орієнтованих завдань на основі інформаційного тексту.

2.2. Навігатор освітнього простору мовно-літературної освітньої галузі: як обирати програми та підручники, що працюватимуть на результат

Концепція «Нової української школи» та нові вимоги до впровадження модельних програм НУШ на уроках мовно-літературної галузі. Нові підручники та посібники. Структурні складники та підструктурні елементи підручників з української мови, української літератури, зарубіжної літератури. Методичний супровід підручників (навчальна програма, орієнтовне календарно-тематичне планування, інтерактивне планування, зошит діагностування результатів навчання учнів тощо). Підручники до модельних навчальних програм.

Практичний блок. Робота з модельними навчальними програмами та підручниками до них.

Тема 2.3. Дизайн освітньої траєкторії: моделюємо уроки мови і літератури за новими стандартами й модельними програмами

Планування уроку: ідея, очікуваний результат, ключові питання. Дизайн уроку: структура, завдання, таймінг. Дизайн освітньої траєкторії на основі УДН (універсального дизайну навчання). Поняття універсального дизайну навчання. Три основні принципи УДН для моделювання уроку (множинність способів представлення інформації; множинність способів дії та залучення; множинність способів вираження) та їх застосуванням у контексті НУШ. Практичні поради щодо застосування універсального дизайну на різних етапах уроку. Приклади застосування УДН на уроках мови та літератури.

Практична робота. Моделювання змісту уроку на основі універсального дизайну.

Тема 2.4. Медіаграмотність на уроках мови та літератури: створюємо цікавий контент

Ключові компетентності та наскрізні вміння, що лежать в основі розроблення медіаосвітніх вправ.

Медіаосвітній компонент в мовно-літературній освітній галузі Державного стандарту базової середньої освіти. Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі, які стосуються базових знань медіаграмотності: інформація, комунікація, текст.

Алгоритм розроблення медіаосвітніх вправ.

Орієнтовні теми для медіавправ, які можна запропонувати здобувачам освіти. Вибір методів, матеріалів та цифрового контенту.

Приклади медіаосвітніх вправ, які можна використати на уроках української мови та літератури, зарубіжної літератури.

Практична робота: створення медіаосвітніх вправ для уроків мовно-літературної галузі.

Тема 2.5. Формування навичок читання з розумінням на уроках

мовно-літературної освітньої галузі: стратегії свідомого сприйняття тексту

Мозковий штурм «Чому сучасні діти не читають: об'єктивні та суб'єктивні причини?».

Читання: мета, види, способи. Читання для навчання. Переваги та недоліки електронної комунікації порівняно з традиційною друкованою у справі навчання. Найпоширеніші техніки ефективного читання.

Читацька грамотність як універсальне навчальне уміння. Уміння відбирати інформацію з тексту як складова читацької грамотності. Здатність тлумачити прочитане шляхом інтегрування й інтерпретування інформації з тексту як складова читацької грамотності. Інтеграція й інтерпретація змісту тексту.

Рівні читацької грамотності за віком. Приклади завдань для формування читацької грамотності здобувачів освіти.

Стратегії свідомого сприйняття тексту / медіатексту.

Робота з текстами в підручниках на уроках мови та літератури.

Практична робота. Розроблення завдань для формування читацької грамотності здобувачів освіти на уроках української мови та літератури засобами цифрових технологій.

Тема 2.6. Практичний STEM: як інтегроване навчання розвиває навички майбутнього на уроках мовно-літературної галузі

Що таке STEM-освіта? Напрями розвитку STEM-освіти в Україні. Складові STEM-компетентності.

STEM-освіта – яскравий приклад реалізації інтегрованого підходу в НУШ. Що STEM-освіта може дати дітям і вчителям.

Як стосується STEM-освіта предметів мовно-літературної освітньої галузі. STREAM-освіта як один із напрямів STEM-освіти.

Елементи STREAM-освіти на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

Приклади творчих завдань для застосування елементів STREAM-освіти під час вивчення деяких тем з мови / літератури.

Як модельні програми можуть допомогти визначити STREAM-наповнення уроків української мови і літератури, зарубіжної літератури.

Практичний блок. Практикум із розроблення завдань STREAM-орієнтованої спрямованості з української мови і літератури, зарубіжної літератури.

Тема 2.7. Креативне мислення: реалізуємо компетентнісний підхід НУШ в освітню практику

Визначення поняття «креативне мислення». «Велика» і «мала» креативність. Креативне вирішення і креативне розв'язання. Креативне мислення в дослідженні PISA. Аспекти креативного мислення й напрями креативної діяльності. Рівні досягнення із креативного мислення. Приклади завдань із креативного мислення.

Практичний блок. Аналіз відповідей на завдання з креативного мислення і їх оцінювання за критеріями.

Практикум. Розроблення завдань для формування здатності генерувати креативні ідеї, різні ідеї або оцінювати й удосконалювати ідеї на матеріалі будь-якої теми з літератури.

Тема 2.8. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності учнів на уроках мови та літератури засобами цифрових технологій

Інформаційно-комунікаційна компетентність (ІКК): сучасний контекст. Розуміння ІКК не лише як вміння користуватися комп'ютером, а як здатності учня критично оцінювати інформацію, створювати власний цифровий контент та безпечно взаємодіяти в мережі.

Професійний стандарт та DigCompEdu: огляд Рамки цифрової компетентності вчителя. Власна цифрова грамотність педагога як підґрунтя для формування ІКК учнів. Формування інформаційної гігієни та медіаграмотності у здобувачів освіти.

Цифрова гігієна та академічна доброчесність під час написання учнями творчих робіт та есе.

Методичні стратегії для формування ІКК учнів: проєктна діяльність та цифровий сторітелінг (Digital Storytelling); дослідницький метод; гейміфікація тощо.

Цифрова екосистема сучасного вчителя: синхронна взаємодія та інтерактив; комунікація та колаборація: перехід від пасивного слухання до спільної роботи над текстами та проєктами (використання Google Документів для спільного есе, Padlet-дошок для читацьких щоденників, Miro для створення ментальних карт сюжету тощо); трансляція та керування контентом.

Конструктори дидактичних матеріалів. Креативність та медіаторчість: залучення учнів до створення цифрових продуктів (буктрейлерів, інфографік до біографій письменників, подкастів за допомогою Canva, NotebookLM та базових візуальних/аудіо редакторів).

Використання генеративного ШІ (ChatGPT, Gemini та ін.) як тренажера для розвитку критичного мислення учнів. Практики роботи з ШІ: аналіз згенерованих текстів на наявність лексичних та стилістичних помилок, фактчекінг, стилізація тексту тощо.

Практична робота: проєктування завдань до уроків мови / літератури, які передбачають використання учнями цифрових інструментів для їх виконання.

МОДУЛЬ 3. ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЛУЗІ

Тема 3.1. Трансформація оцінювання в НУШ: від оцінки до цінностей

Нові вимоги до оцінювання здобувачів освіти за групами результатів. Функції оцінювання. Моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу як складова предметно-методичної компетентності вчителя. Нові критерії оцінювання результатів навчання учнівства в мовно-літературній освітній галузі.

Підходи до оцінювання на засадах педагогіки партнерства. Формувальне та підсумкове оцінювання. Мета та основні принципи формувального оцінювання. Стратегії формувального оцінювання: визначення навчальних потреб учнів; моніторинг процесу; перевірка володіння знаннями і навичками; контроль розуміння; формування навичок самооцінювання і рефлексії.

Компоненти формувального оцінювання. Технології підсумкового оцінювання.

Практична робота. Розроблення критеріїв формувального оцінювання до запропонованих завдань.

Тема 3.2. Оцінювання в НУШ: як здійснювати оцінювання групи результатів «Усно взаємодіє»

Орієнтири для оцінювання представлені в Державному стандарті базової освіти, де окреслено інструментарій оцінювання, а саме: загальні результати – конкретні результати – орієнтири для оцінювання.

Оцінювання усної взаємодії учнів 5-9 класів НУШ як складний процес, який вимагає від учителя не лише знання предмета, а й уміння спостерігати, аналізувати та об'єктивно оцінювати комунікативні вміння учнів, розуміти й коригувати їхнє сприйняття тексту та здійснювати аналіз інформації.

Дискусія як один із видів діяльності під час оцінювання усної взаємодії (дискутування, обговорення почутого / прочитаного / переглянутого; обґрунтування власної позиції, участь у дискусії; участь у дискусії за змістом твору; організація та/або участь у дискусії. Дискусія побудована на засадах універсального дизайну навчання, тобто залучення – представлення – вираження. Зворотний зв'язок під час організації дискусії: ознайомлення учнів із критеріями оцінювання й пояснювати, що оцінювалося на конкретному уроці; залучення учнів до самооцінювання.

Практична робота (групова). Як організувати панельну дискусію: форми і методи

Тема 3.3. Цифрові інструменти оцінювання: створення КПР на платформі Classtime

Огляд функціоналу сервісу Classtime.

Практикум. Створення інтерактивних завдань в Classtime. Організація навчальної діяльності за допомогою Classtime. Аналіз результатів оцінювання в Classtime. Практичні вправи зі створення та налаштування різних типів завдань в Classtime і Проведення тестового опитування з учнями.

МОДУЛЬ 4. ОРГАНІЗАЦІЙНО-РЕФЛЕКСИВНИЙ

Тема 4.1. Настановне заняття. Вхідне опитування

Реєстрація слухачів. Ознайомлення слухачів з організацією, змістом та умовами проведення курсів підвищення кваліфікації. Повідомлення вимог, критеріїв оцінювання та умов проведення підсумкового тестування.

Практична частина. Проведення вхідного опитування та рефлексія слухачів щодо власного педагогічного досвіду і визначення особистих орієнтирів професійного розвитку. Узгодження індивідуальних і спільних цілей навчання.

Тема 4.2. Сесія самоаналізу «Нові підходи – новий учитель: як змінюється моя роль у мовно-літературній освітній галузі»

Підсумок навчання на курсах підвищення кваліфікації та осмислення отриманих знань і навичок.

Практична частина.

Слухачі визначають, які концептуальні зміни відбулися в мовно-літературній освітній галузі, які методи та прийоми доречно використовувати для формування у здобувачів освіти ключових компетентностей і наскрізних умінь, здійснюють SWOT-аналіз навчання на курсах підвищення кваліфікації.

Рефлексія дозволить учителям оцінити свій професійний розвиток та створити індивідуальну траєкторію подальшого підвищення кваліфікації.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Практичні завдання зазначені у відповідних темах.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

До теми 2.1. Опрацювати джерело «НУШ: базова середня освіта» (стор. 35-37 «Компетентнісно орієнтовані завдання») за покликанням <https://nushub.org.ua/resource/putivnyk-onlajn-kursu-nush-bazova-serednya-osvita/>

До теми 2.6. Опрацювати медіаджерело за покликанням: <https://leoland.ua/blog/shho-take-steam--stream-ta-stem-osvita>. Дати відповідь на питання: Чим STEAM-освіта відрізняється від традиційної?

Ознайомитися з розробкою Юркової Оксани Федорівни «9 клас. Розробка STEM-проєкту «"Енеїда" пригощає» за покликанням: [Розробка STEM-проєкту "Енеїда" пригощає" - Урок.ОСВІТА.UA](#). Які STEM-елементи ви б змінили чи додали до цього проєкту?

До теми 3.2. Проаналізувати відеоконтент за покликанням: <https://www.youtube.com/watch?v=FtleadJ65AQ&t=17s>. Запропонувати види робіт, за допомогою яких можна оцінити групу результатів «Усно взаємодіє».

До теми 3.3. Опрацювати матеріал з методичного посібника «Мовно-літературна освітня галузь: як оцінювати в НУШ» (додаток 2, стор. 119) за покликанням: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nush/mov-ociniuvannia-2025-putivnik.pdf>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 року № 2145-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 року № 463-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Про затвердження професійного стандарту “Вчитель закладу загальної середньої освіти: професійний стандарт”. Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225. URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 “Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти”. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
5. Лист Міністерства освіти і науки України «Про організацію освітнього процесу дистанційного навчання» від 06.03.2022 № 1/3371-22. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86062/
6. Лист МОН № 1/4895-25 від 14.03.2025 «Про окремі питання оцінювання результатів навчання». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-okremi-pytannia-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>
7. Наказ МОН від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>
8. Модельні навчальні програми для 5-9 класів нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi>
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.08.2025 №1163 «Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025-2030 роки». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-na-2025-2030-roky>
10. Постанова Кабінету Міністрів України про «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 21.08.2019 року № 800 (зі змінами 27.12.2019 р.).
11. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/2021/02/22/nakaz-mon-vid-19-02-2021-235-pro-zatverdzhennia-typovoi-osvitn-oi-prohramy-dlia-5-9-klasiv-zakladiv-zahal-noi-seredn-oi-osvity/>

Основна література

1. Горошкіна О.М. Урок у компетентнісній парадигмі сучасного освітнього процесу. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. 2020. №2 (333). Ч. II. С. 22-33. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/720855>
2. Джерело педагогічних інновацій. Сучасні тренди мовно-літературної освіти. – Випуск № 3 (51). – Харків: Харківська академія неперервної освіти.

2025. — 230 с. URL: <http://edu-post-diploma.kharkov.ua/?news=%d0%b4%d0%b6%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%bb%d0%be-%d0%bf%d0%b5%d0%b4%d0%b0%d0%b3%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b8%d1%85-%d1%96%d0%bd%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%b9-%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba-7>

3. Дячок С.О. (2017) Упровадження елементів STEM- (STEAM- чи STREAM-) освіти на уроках зарубіжної літератури через проектно-дослідницьку діяльність. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722372/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%20%D0%94%D1%8F%D1%87%D0%BE%D0%BA%20STEM.pdf>

4. Інноваційні технології супроводу реалізації базової середньої освіти в умовах реформування НУШ / за заг. ред. В.С. Поуль, А.В. Сазонової – Краматорськ: Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2021. – 108 с. URL: file:///C:/Users/ADMIN_IPMACH22/Desktop/Metod_nush_14.pdf

5. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. 2017. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

6. Нова українська школа: наступність і перспективи /науково-методичний журнал «Джерело педагогічних інновацій» – Харків: Харківська академія неперервної освіти, (випуск № 4(40)2022)

7. Нова українська школа: poradnik vchytelja / за заг. ред. Н. М. Бібик. – Київ : Літера ЛТД, 2019. – 208 с.

Додаткова література

1. Методичний путівник Нової української школи: мовно-літературна освітня галузь: збірник науково-практичних матеріалів / Т. Байдаченко, С. Гарна, О. Головіна, Т. Попова, І. Ціко, І. Шингоф, В. Щербатюк та ін. ; за заг. ред. І. Ціка. – Краматорськ : Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2021. – 215 с.

2. Мотивація як фактор успіху навчальної діяльності / Харків нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, наукова бібліотека ; уклад. : Грущенко С. І.; вступ. ст. та бібліограф. ред. Неудачиної Т. І.; відп. ред. Коробкіна О. Г. – Харків, ХНПУ, 2019. – 40 с.

3. Оцінки у 5–9-х класах по-новому: моделі, інструменти, орієнтири. URL: <https://osvitoria.media/experience/otsinky-u-5-9-h-klasah-po-novomu-modeli-instrumenty-orijentyry/>

4. Сергійчук О.П. Впровадження Концепції STEM-освіти вчителем-філологом //сайт / Всеосвіта URL: <http://surl.li/djily>

5. Формувальне оцінювання: приклади форм, які заповнюють фінські вчителі, діти та їхні батьки. URL: <https://nus.org.ua/articles/formuvalnogo-otsinyuvannya-pryklady-form-yaki-zapovnyuyut-uchyteli-dity-ta-yihni-batky/>

